

AŞĞAR

Hüdaverdi AYDOĞDU

Annem duvardaki çıraya üfledi. Karanlık olan ev daha da karardı. Annemin bakır rengi yüzü ve çıranın burularak yükselen isi karanlığa karıştı. Her şey gözbebeklerimde bir saniye öylece kaldı.

“Erken kalkacağız” dedi annem.

Tandırın yanındaki sıcak minderin içine kıvrıldım. Gün boyu karın içinde buz gibi olan ayaklarım ısındıkça uyku bedenimi sardı.

Sabah uyandığım da annemle yengemin daha erken uyandıklarını, konuşmalarından anladım. Amcam başına yün bir terlik geçirmişti, yalnız gözleri görünüyordu. Ayağında kara lastik, pantolon paçalarının üzerine çektiği nakışlı yün çoraplar vardı. Yengem yün bir fanılayı üzerime sardı. Amcamınkine benzer bir terliği başıma geçirip çenemin altından bağladı. Annem devletin yazdan dağıttığı büyükçe bir kaput bezini amcamın omuzundan ve koltuk altından geçirerek belinde büyükçe bir düğümle verevine bağladı. Ben bu verevine bağlanan kaputun içinde başka bir köye, küpleme ocağına gidecektim...

Kaç gündür durmaksızın yağan kar sokakları, damları diz boyu kapatmıştı. Şimdi kar geride kalan kuşlar gibi seyrek, tane tane ve takatsiz yere düşüyorlardı...

Bütün dünyam gözümün ildiği yer kadardı. Evler, ahırlar çay boyu dizili ağaçlar, havlayıp duran köpekler, dağdan inen sürüler, su taşıyan bakır Bakraçlı kadınlar ve bütün bu her gün aynı olan hayatı çevreleyen uzak dağlar tepeler. Her şey derin bir sessizliğe teslimdi.

Bu mecalsiz yağan karın derinliğinde kırmızıya bazen mora çalan içine girdikçe kaybolan bir damar bir duvar vardı. Köyden çıkana kadar amcamın sağ omuzunun üstünden kara teslim olmuş evleri, kapı eşiklerini, sokakları, varla yok arası şekilsiz pencereleri seyredirken bir daha karnımın hiç ağrımayacağını, geceleri rahat uyuyacağımı düşünüp içimde kımıldayan bir sevince teslim oluyordum. Meydandaki çeşmenin oluklarından delice akan suyun sesini ve derin sessizliği geride bıkp köyden çıktık.

Amcam hızlandı bazan arkada kalan bazan da amcamın çok ilerisinde koşturan köpeğimiz Aşğar havayı kokluyor, durup uzun uzun havlıyordu. Çok güçlü bir köpekti geniş göğsü, kuvvetli bacakları, hiç eğilmeyen başıyla, yaz günlerinde sürünün bekçisiydi. Amcam onu enikken almıştı. Vücudunun kirlî beyazına inat başı kap karaydı. Gözleri, ağzı seçilmezdi. Amcam ona “Aşğarı bozuk” derdi. Gel Aşğar, git Aşğar...

Küçükken pek sevimliydi, benle büyüdü nerdeyse.

Bazan ona yal hazırlar, yalağında gürültüyle yemesini seyredirdim. Cins bu cins derdi Amcam. Bazan üstüne bindiğimde huylanmaz, koca kafasını göğsüme sürterdi ben nasıl keyiflenirdim.

“Şuraya bak” dedi amcam; durup hafif eğilerek, benim görmemi istediği yana döndü. Büyükçe bir söğüt ağacından sığırcık sürüsü havalandı. Havada genişçe bir kavis çizerek başka bir ağaca kondular kar yüklü ağaç siyahlaştı. Köpek yine havladı...

Yolun karı önceden greyderle kürelenmişti. Sağ yanımızda hafif bir kar kabartısı vardı ve yolun sağ tarafını sınırlıyordu. Amcam benim dikkatimi dağıtmak belki de eğlendirmek için durdu; iyice eğilerek ayaklarını görmemi sağladı ve ayak ucuyla bir kar keseğine dokundu. Kar büyüyerek aşağı doğru yuvarlanmaya başladı ve büyükçe bir teker olup düzlükte durdu. Hoşuma gitmişti. Belki de gülmüşümdür bunu birkaç yerde tekrarladı. Kar birden hızını artırdı, tipiye döndü. Amcamda hızlandı ara ara tipiye sırtını dönüyordu. Uzunca bir süre böyle gittik. Nihayet Amcam,

“Göründü” dedi kendi etrafında dönerek

“Bak yeğenim bak köy göründü”

Bana hala uzak gelen bir yerde, sisler içinde karlara gömülmüş siyah çamur duvarlar ve eğri büğrü pencereler görünüyordu. Aşğar birkaç uzun ulumayla bir sevinci yaşar gibiydi. Diz boyu karla kaplı birbirine omuz vermiş, kapıları kollarına kadar kara gömülü beyaz bir çöl ortasında kalmış sessiz soluksuz evler kümesi...

Amcam bir evin önünde durdu birkaç kez ayağıyla kapıya vurdu. Kapı yavaşça açıldı eşiği dolduran kar içeri devrildi. Yol boyu beyazlığa alışan gözlerim nice sonra bir ses olarak evin içinde dolanan iki büklüm yaşlı kadını ve kat kat dizilmiş çiçek desenli yorganları su kaplarını, üst üste çuvalları fark etti.

“Benim yeğen kaç gündür kıvrırır durur ana” dedi. Karanlığın içinde dağılan kıt bir sesle.
“Çoğaldı meret, geçende geldi iki kişi.” dedi.

Amcam yere oturdu. Ana beni amcamın sırtından sıyrıp tandırın yanına serdiği mindere uzattı. Amcam üzerini silkindi, ayakkabılarını çıkarttı. Rengârenk çoraplarına yapışan kar taneleri renkli boncuklar gibiydi. Yengemin çıranın kirliliğinde, imrendiğim el çabukluğu ve keyifle bu çorapları ördüğü anlar aklıma geldi. Bir şeyi severek yapmak ne güzeldi. Amcam ayaklarını tandıra salladı. Eriyen karlar tandırdaki köze düştükçe sihirli bir cızlama sesi çıkıyordu. Yaşamaya dair sesler duymak korkuları defeden bir şey gibiydi. Bir müddet bu sesi diri bir hazla dinledim.

“Isının, kendinize gelin.” dedi ana. Tepemde tepsi gibi yuvarlak bir ışıklık vardı. Evin ortasında mertegi taşıyan direkte bir çıra ve fener asılıydı. Tavandaki isler aşağı doğru sarkmıştı. Tandırın sıcaklığı vücudumu gevşetti. Sıcığın keyfine varıyordum yavaş yavaş.

Ana dışarı çıktı, döndüğünde,
“İte ekmek doğradım, acıkmıştır.” dedi.

Sonra bir tepsi içinde bal, turşu, peynir buğday ekmeği koydu amcamın önüne.
“Yol yorgunusun ye!” dedi.

Gözüm tavandaki ışıklıkta. Ana üzerime eğiliyor, sivri çeneli, kalın kaşlı, yüzünde derin çizgiler, zor seçilen ferî kaybolmuş gözleri ve kafasında püsküllü, gümüş pullar dizili bir başlık...

Düğünlerde deve oyunundaki renkli bezler sarılı, aynalı, iğneli püsküllü deve başını gözümün önüne getirdi. Çizgi gibi dudakları kıpırdamaya başlıyor. Dualar okuyor, arada uzunca esniyor, gözlerini ovuşturuyor...

Nasırlı elleriyle karnıma sürdüğü balı ovalayarak yayıyor. Sert elleri yumuşacık tenimde, rahatsız etmeyen tatlı bir hazla geziniyor... Sonra sıcak bir taş beze sararak göğsüme kadar gezdiriyor. Yaşlı bileklerindeki gümüş takılardan gözümü alamıyorum. Amcamı avuç dolusu odun külüyle böyle bir şeyi ovalarken hatırlıyorum. Yengemin bileklerindeki belki de oydu.

Her şey yeniden başladı, kurusun, ısınsın diye soyduğumuz ne varsa sımsıcak olarak giyip yola çıkıldı. Aşğar sağa sola koşuyor; ağaç diplerini, az görünen taşı toprağı kokluyordu. Amcam yola ilk çıktığımızdaki dinçliğiyle yürüyor, ara ara çobanlık alışkanlığı boşluğa alabildiğince haybatlar atıyordu. Kar kendini bırakmış gibiydi. Amcamın ayak sesleri daha hissedilir olmuştu. Tatlı bir ılık havaya yayılıyordu. Her şeyin gönlümce gittiğini düşündüğüm bir an da amcam durdu bu birden duruşta bir şaşkınlık vardı. Sanki tökezlemiş gibiydi.

“Kurtlar.” dedi “Kurtlar...”

Korku ve merak cılız, arık bedenimi alev gibi sardı. İlk defa bir kurt görecektim. Oturma odalarında anlatılan kurtların köyün içine kadar gelmeleri, çobanların olanı biteni yaşıyor gibi anlatmaları zihnimde Aşğar’a benzer bir şey sansam da içimi bir merak aldı. Birazcık kıpraştım, boynumu uzattım beyaz bir tendeki yara izi gibi duran kayalıklardan iki kurt, sınırdaki zayıf karı yararak bize yaklaşıyordu. Aşğar kudurmuş gibi dört bir yana saldırıyor, eşiniyor, uzun uzun

havlıyordu. Kurtlar yaklaştıkça Aşğar onlara doğru göğsüyle karı yararak ilerliyordu. Belirli bir aralıkta kurtlar durdu. Aşğar birinin üzerine üzerine gitmeye başladı. Kurt arkasına bakınarak kayalığa doğru çekildi. Aşğar şimdi iki kurdun arasındaydı. Aşğar birden döndü, yanımıza kadar geldi, uzun havlamalara devam etti. İki kurt bize iyice yaklaştı. Amcam garip sesler çıkarıyor, haybatlar atıyor yine de kurtlar geri çekilmiyordu. Aşğar'la kurtlar birbirlerine o kadar yakınlardı ki Aşğar'ın ve kurtların birbirlerine hırlamalarını yakından görünce o bıçkı gibi sırttan dişler sevimli Aşğar'ı bile korkunç gösteriyordu ... Aşğar'ı çeken, kurtların peşine düşüren bir şey vardı. Ne vaz geçip yanımıza geliyor ne de kurtlara hedeflenip peşlerine düşüyordu. Amcam uzun haybatlar atıyor, Aşğar'ı vaz geçiremiyordu.

“Alacaklar” dedi “Aşğarı alacaklar.” Sonra kederli bir sesle, “Gitti Aşğar, gitti...” dedi.

Kendi kendine konuşarak, küfürler savurarak yürürken belki de bir umutla gelsin, dönsün diye Aşğara uzunca haybatlar çekti ama o gitmişti. Hava kirli bir beyazlığa bürünmüştü. Köyün ezan sesi derin koyaklardan tepelerin sırtlarından duyulmaya başladığında içim oraya ait olmanın eminliğine kavuştu.

Derenin suyu karlar arasından adeta sakınarak akıyordu. Amcam uzunca bir adımla geçti.

“Geldik.” dedi “

Köyde sabahın sessizliğine mukabil bir hareket bir gayret vardı. Damlardaki karlar, kapıların eşikleri küreleniyor, evlerin bacalarından mavi dumanlar yükseliyor, kadınlar güğümlerle su taşıyorlardı. Ahırlarda su, yem telaşı yaşanıyor. Ellerini ovuşturan, yanakları al al olmuş bebeler, koltuklarında kızakları azar yemenin tedirginliği içinde evlerinin yolunu tutmuşlardı.

Bakkalın önündeki uzunca seki taşına oturmuş birkaç kişiye selâm verdi amcam. Bir de orta yere, ocaktan geliyoruz, dedi. Dizine kadar bacağına sıvamış birine Gazi Dayı diyerek seslendi. Hâl hatır sordu.

“Ne vakit gidilecek?” dedi

Gazi Dayı bacağındaki kabuk bağlamış yaranın üstünde elini gezdirerek,

“Kar bi kalksın, yollar açılsın hayırlısıyla.” dedi.

Ellerinde güğümlerle su getiren yengem, bizi görünce hızlandı. Beni alıp tandıra yakın bir yere koydu. Annem belki de daha geç geleceğimizi sanarak sevindi. Amcam, olanı biteni anlattı. Belli ki Aşğar'ın gidişi hem üzmüş hem de canını sıkıyordu. Küfredip duruyordu.

Annem yüzümü öptü, başımı sıvazladı, karnımı okşadı.

“İnşallah iyi olursun oğlum” dedi. Ocakçı anaya dualar etti, hayırlı ömürler diledi.

Yengem yekten “Aşğar?” dedi. “Aşğar nerde?”

Amcam yine küfretti.

“Gebersin.” dedi. “Kurtlar aldı.”

Annem de yengem de uzun bir sessizlik yaşadı. Yengem dilinden eksik etmediği duasını tekrarladı. İçimde bir huzur vardı. Sevincim yüzüme vuruyordu belki. Annem uzunca bir dua etti. Amcama güzel şeyler söyledi.

Zaman geçti el ayak çekildi. Yorgunluk uykuyu çağırıyordu. Annem uyku dört duvar arkasından gelirmiş dedi. Yorgunluk bizleri kucağına çekmişti ki boğuk bir havlama duyuldu.

Yengem “Aşğar!” dedi.

Amcam” biliyordum.” diye bağırarak dışarı fırladı.

İçimin ıldığını hissettim. “Aşğar!..” diyebildim.

Aşğar canını zor kurtarmışa benziyordu. Birkaç yerinde derin yaralar vardı.

Yengem sıcak bir yal hazırladı. Aşğar gece boyu inledi durdu. Ertesi gün akşama doğru, benle büyüyen Aşğar, içimde koskoca bir boşluk bırakarak öldü...